

3. sunnuntain helluntaista saarna Big Band viikon jumalanpalveluksessa 29.6.2014

Antti Nironen

Evankeliumi

Luuk. 19: 1-10

Jeesus tuli Jerikoon ja kulki kaupungin halki. Siellä asui mies, jonka nimi oli Sakkeus. Hän oli publikaanien esimies ja hyvin rikas. Hän halusi nähdä, mikä mies Jeesus oli, mutta ei pienikokoisena ylettynyt kurkistamaan väkijoukon takaa. Niinpä hän juoksi jonkin matkaa edemmäs ja kiipesi metsäviikunapuuhun nähdäkseen Jeesuksen, joka oli tulossa sitä tietä. Mutta tultuaan sille kohtaa Jeesus katsoi ylös ja sanoi: ”Sakkeus, tule kiireesti alas. Tänään minun on määrä olla vieraana sinun kodissasi.”

Sakkeus tuli kiireesti alas ja otti iloiten Jeesuksen vieraakseen. Kun ihmiset näkivät tämän, he sanoivat paheksuen: ”Syntisen miehen talon hän otti majapaikakseen.” Mutta Sakkeus sanoi Herralle kaikkien kuullen: ”Herra, näin minä teen: puolet omaisuudestani annan köyhille, ja keneltä olen liikaa kiskonut, sille maksan nelinkertaisesti takaisin.” Sen kuultuaan Jeesus sanoi häneen viitaten: ”Tänään on pelastus tullut tämän perheen osaksi. Onhan hänkin Abrahamin poika. Juuri sitä, mikä on kadonnut, Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan.”

Kuuluisat henkilöt ovat aina kiehtoneet ihmismieliä. Kuninkaalliset, kuuluisat ajattelijat, taiteiden- tai urheilun mestarit, heitä kansanjoukot ovat ammoisista ajoista lähtien tulleet suurin joukoin katsomaan ja kuulemaan, jos siihen on vain ollut tilaisuus. En tiedä, mikä heissä vetää ihmisiä niin puoleensa. Onko kuuluisan ihmisen näkeminen itsessään jotain niin ihmeellistä, että sitä kannattaa odottaa vaikka ulkona yön yli säässä kuin säässä? Jotain selittämätöntä ja erityistä tuntuu kuitenkin tapahtuvan, kun monien ihailema ja rakastama henkilö tulee niin lähelle, että häntä voi melkein kädellä koskettaa. Tarttuuko tähdistä kenties jotain, pieni ripaus hoitoa meidän tavallisten tallaajien elämään? Vai onko siinä tärkeää yhteinen, jaettu kokemus toisten ihmisten kanssa, jotka jakavat saman ihailun kohteen?

Varmaan täällä Imatran Big Band-teltassakin ovat monet saaneet kohdata aivan läheltä oman suosikkiartistinsa. Suuren kuuluisuuden kohtaamisessa on jotain maagista, jotain mikä ylittää ymmärryksemme. Ehkä siinä on jotain arjen ylittävää, sanoisiko suorastaan ylimaallista, mikä kohottaa sieluumme, niin kuin taide voi tehdä parhaimmillaan. Tämä tunne yhdistyy henkilöön, joka saa sen meissä heräämään. Ja kun hänet kohtaa, helposti pulssi nousee, poskia alkaa kuumottaa, ja sanat tarttuvat kurkkuun. Joskus se saa toimimaan kummallisesti, tavalla mikä ei muuten tulisi kysymykseenkään.

Evankeliumissa Luukas kertoo miten Jerikossa asuva hyvin rikas mies, Rooman valtakunnan viranomainen ja publikaanien esimies, meni hieman sekaisin, kun kuuli erään kuuluisan kulkijan saapuvan kaupunkiin. Jeesus oli jo saavuttanut jonkinlaisen maineen ja Sakkeus halusi päästä lähelle ja nähdä hänet omin silmin; Luukkaan sanoin, nähdä mikä mies Jeesus oikein oli. Mutta pienikokoinen Sakkeus ei päässyt tarpeeksi lähelle väkijoukon ympäröidessä kuuluisuutta. Moni muukin halusi päästä lähelle Jeesusta.

Silloin Sakkeus teki jotain poikkeuksellista. Hän juoksi kiireellä väkijoukon edelle ja kiipesi metsäviikunapuuhun. Metsäviikunapuu voi kasvaa 20 metriä korkeaksi ja se on erinomainen kiipeilypuu, sillä siinä on oksia koko pituudella, aivan alhaalta ylös asti. Mutta juokseminen ja puissa kiipeily olivat hyvin epäsoveliaista aikuiselle miehelle tuossa kulttuurissa. Ne olivat lasten touhua, eivätkä sopineet aikuisen miehen arvolle. Siksi Sakkeus yrittikin välttää häpeään ja juoksi kansanjoukon edelle. Näin hän pääsi muiden huomaamatta ylös metsäviikunapuuhun, joka olikin erinomainen valinta, sillä tuon puun runsaat ja suuret, kämmenenkokoiset lehdet soivat hänelle erinomaisen suojan muiden katseilta.

Mutta miltä tai keneltä Sakkeus lopulta piiloutui puun lehvästöön, kansanjoukoilta vai Jeesukselta? Välttelikö hän muiden katseita sen takia, ettei olisi joutunut häpeään, vai pelkäsikö hän muita, koska oli vihattu roomalaisvallan käytyri, joka oli tullut rikkaaksi vetämällä verorahoja välistä omaan taskuunsa. Tai pakeniko hän puun suojaan Jumalan katseelta, niin kuin Adam ja Eeva olivat tehneet paratiisin puutarhassa? Oli miten oli, Sakkeus ei onnistunut piiloutumaan sen paremmin kuin Adam ja Eevakaan ja Jeesuksen katse löytää Sakkeuksen puun lehtien takaa.

Jeesus ei kuitenkaan halua häpäistä puuhun kiivennyttä Sakkeusta, eikä hän ala sättiä ja syyttää häntä vääryydellä hankkimista rikkauksistaan. Jeesus näkee syvälle Sakkeuksen sydämeen. Tämä mies ei kaipaa kovia sanoja ja tuomiota. Niitäkin Jeesus osaa tarvittaessa jakaa. Mutta Sakkeuksen kohdalla ne eivät ole

tarpeen. Hän ei ole kovasydäminen ja paatunut väärintekijä, hän ei ole itseriitoinen ja ylimielinen mies, joka pitäisi itseään muita parempana. Tämä kanssaihmistensä hylkäämä mies kaipaa hyväksyntää, hän kaipaa kuulla että kaikesta huolimatta hän kelpaa Jumalalle.

Siksi Jeesus käskää Sakkeuksen alas puusta ja kutsuu itsensä vieraaksi hänen kotiinsa. Se on kädenojennus tätä hyljeksittyä miestä kohtaan, ele, joka ei jää muilta huomaamatta. Muiden mielestä kenenkään hyvän ihmisen ei pitäisi laskeutua syntisen Sakkeuksen tasolle ja asettua hänen rinnalleen. He pitivät itseään häntä parempana ja paheksuvat Jeesuksen avausta Sakkeusta kohtaan. Jeesus on eri mieltä eikä hän välitä muiden vastalauseista. ”En minä ole tullut kutsumaan hurskaita, vaan syntisiä,” hän sanoi erään kerran vastaavassa tilanteessa. Jeesus näkee Sakkeuksen sydämeen. Hän ymmärtää, ettei Sakkeus tarvitse rangaistusta vaan rakkautta.

Sakkeuksen sisimmässä orastaa jo katumus ja halu tehdä tilit selviksi Jumalan ja lähimmäisten kanssa. Siksi Sakkeus ottaa Jeesuksen kutsun vastaan, hän ottaa Jeesuksen tarjoaman pelastuksen ja uuden elämän vastaan. Tämän muutoksen merkinä ja seurauksena Sakkeus haluaa luopua vääryydellä hankkimastaan omaisuudesta. Hän lupaa jakaa puolet siitä köyhille ja maksaa nelinkertaisesti takaisin niille, joilta hän on liikaa kiskonut. Hän julkisesti tunnustaa sen, minkä kaikki jo tiesivät: että hän on tehnyt väärin ja varastanut muilta, että hän on tehnyt syntiä lähimmäistään ja Jumalaa vastaan. Mutta nyt se on taakse jäänyttä. Sakkeus on valmis päästämään irti entisestä. Raha ei enää hallitse hänen elämäänsä ja kahlitse häntä, sillä hän on löytänyt jotain paljon parempaa. Jeesuksen sanoin: ”Tänään on pelastus tullut tämän perheen osaksi.”

Lukiessani Jeesuksen ja Sakkeuksen kohtaamisesta kansanjoukon edessä, mielessäni heräsi kysymys: olemmeko me oman aikamme ihmiset niin kuin nuo jerikolaiset, jotka näkivät kyllä Sakkeuksen väärät teot, mutta eivät omiaan, jotka pitivät itseään hyvinä ihmisinä, eivätkä nähneet itsessään mitään vikaa. Tätä pohtiessani käteeni osui eräs kirjoitus, joka mielestäni oli ihan oikeilla jäljillä. Sen mukaan meidän aikaamme vaivaa narsistinen kulttuuri, vahva yksilö- ja itsekeskeisyys, johon liittyy vaikeus käsitellä syyllisyyden tunnetta. Se ei tarkoita, että kovin moni meistä itse kärsisi persoonallisuushäiriöstä, vaan että kulttuurissamme ja elämäntavoissamme, sosiaalisessa psyykkeessämme on vahvasti narsistisia piirteitä. Ilmiö näkyy ajassamme monin tavoin, mutta se korostuu internetin maailmassa. Siellä on mahdollista luoda itsellemme ikioma virtuaalitodellisuutemme, jossa oma minä on koko maailman napana. Me voimme oman makumme mukaan poimia uutislähteet, joita seuraamme ja myös valita ne uutiset ja aiheet, jotka meitä kiinnostavat. Samalla, ehkä huomaamattammekin, suodatamme pois meille epämieluisat uutiset, joita emme välitä kuulla. Netti tekee helpommaksi myös kuunnella vain oman makumme mukaista musiikkia, katsoa yksistään meille mieluisia elokuvia ja tv-sarjoja. Näin altistumme yhä kapeammin yksistään niille uutisille ja ajatuksille, jotka miellyttävät itseämme ja suljemme pois viestit, jotka haastavat meitä. Olemme vähän niin kuin lapsia, jotka laittavat kädet korvilleen, kun eivät halua kuulla mitään ikävää.

Sosiaalinen media taas tarjoaa meille mahdollisuuden luoda täydellisen ihannekuvan itsestämme, kun voimme esitellä vain haluamiamme, hyviä puolia itsestämme. Voimme näyttäytyä Facebookissa juuri sellaisena kuin toivoisimme meidän olevan, eikä sellaisena kuin todellisuudessa olemme. Näin meille tarjoutuu mahdollisuus löytää pienellä vaivalla oikotie muutokseen, joka todellisuudessa vaatisi kovaa työtä tai olisi mahdotonta. Ja vaarana on, että alamme itsekkin uskoa luomaamme kiitokuvaan itsestämme. Me alamme olla myös tottuneita siihen, että saamme pienimmätkin ja merkityksettömätkin tarpeemme tyydytettyä pikaisesti. Samalla opimme helposti odottamaan, että olemme oikeutettuja saamaan nopeasti tyydytyksen kaikille tarpeillemme. Tätä ruokkii netin lisäksi joka puolelta tulviva mainonta, joka kannustaa kuluttamaan, tarjoamalla täytettä jokaiseen tarpeeseemme. Kaiken pitäisi olla vain hyvää tai parasta ja nirson kuluttajan asenne alkaa hallita koko elämäämme. Epämukavat asiat karsitaan pois ja sen sijaan, että näkisimme vaivaa ja työstäisimme hankalia asioita, ne laitetaan vaihtoon. Ongelmat ratkeavat hankkimalla uutta tavaraa, uusi lookki, tai uusi ihmissuhde.

Mutta keskeistä on se, että vika tuntuu löytyvän aina muualta kuin itsestämme. Olemme taitavia ulkoistamaan syyllisyyden ja teemme muista syntipukkeja. Syypää on aina joku muu. Mutta onko vika todella vain yhteiskunnassa, jos emme itse pidä huolta omista ikääntyneistä vanhemmistamme? Onko vika vain opettajissa, jos meidän kasvattamamme lapset eivät tule toimeen koulussa? Löytyykö vika aina maahanmuuttajista tai eduskunnasta, jos me emme itse osaa pitää huolta omista ja yhteisistä asioistamme? Syyllisiä me osaamme kyllä löytää yhtä taitavasti kuin jerikolaiset osasivat syyttää Sakkeusta, mutta omaa vajavaisuutta ja rajallisuuttamme me emme tunnu osaavan käsitellä.

Tämän ajan ihmisillä on vaikeus tunnistaa meissä itsessämme pesivää epätäydellisyyttä, syntiä ja suoranaista pahuutta. Ulkopuoleltamme löydämme sitä helposti, mutta omalla kohdallamme emme osaa sitä tunnistaa, tunnustaa ja käsitellä. Ja jos emme tunnista pahaa itsessämme, emme löydä oikeaa lääkettyäkään, eikä se kelpaa meille vaikka sitä tarjottaisiin.

Tämän pyhän aiheena on kutsu Jumalan valtakuntaan. Tämä kutsu on edelleen voimassa. Jumala kutsuu meitä astumaan ulos omasta kuplastamme, hän kutsuu jättämään oman kiiltokuvamme ja oravan pyörämme. Kuten äsken lukukappaleessa kuulimme, meidän ei tarvitse olla viisaita tai vaikutusvaltaisia. Me saamme olla heikkoja ja epätäydellisiä. Silti Jumala kutsuu meitä. Hän ei vaadi meiltä enempää kuin olemme. Hänelle meidän ei tarvitse esittää yhtään parempaa.

Jeesus kutsuu sinua, niin kuin hän kutsui kerran Sakkeusta. Hän haluaa tulla sinunkin kotiisi, sinunkin elämäsi. Hän hyväksyy sinut seuraansa, ei siksi, ettei Jeesus tuntisi millainen sinä todellisuudessa olet, vaan siitä huolimatta. Sinun ei tarvitse piiloutua hänen katseeltaan naamioiden taakse. Hän ei käännä sinulle selkäänsä, vaikka olet vajavainen, etkä aina onnistu. Hän ei hylkää, vaikka teet väärin ja olet syntinen, etkä sen parempi kuin kukaan mukaan.

Jeesus haluaa pelastaa meidät muiden ja itsemme asettamilta paineilta. Meidän ei tarvitse olla aina hyvännäköisiä ja trendikkäitä. Meidän ei tarvitse näyttellä, että aina menestyisimme, että aina olisimme onnemme kukkuloilla. Jeesus pelastaa meidät täydellisyyden harhasta ja ikeestä. Meidän ei tarvitse peitellä häneltä virheitämme ja tappioitamme. Hänen seurassaan voimme hyväksyä oman keskeneräisyytemme. Hänen seurassaan uskallamme kohdata oman pahuutemme ja syntisyytemme, sillä tiedämme että hänellä on lääke meidän haavoihimme.

Ja kun uskallamme kohdata oman vajavaisuutemme, voimme me myös ymmärtää toisiamme, voimme hyväksyä, ettei kukaan toinenkaan ole täydellinen. Emme voi vaatia mahdottomia itseltämme, emmekä toisiltamme. Kun olemme itse saaneet Jumalalta anteeksi, saamme mekin voimaa antaa toisillemme anteeksi. Silloin meiltä viedään myös koroke, jolle voisimme nousta muita tuomitsemaan. Sen sijaan, kun Jeesuksen osoittama hyväksyntä ja rakkaus saavat vaikuttaa meissä, me voimme Sakkeuksen tavoin muuttua. Opimme ottamisen sijasta antamaan, varastamisen sijasta lahjoittamaan, me opimme hylkäämisen sijasta hyväksymään, opimme vihaamisen sijasta rakastamaan.